

Dosarul nr. 2ra-380/22
2-20040034-01-2ra-05042022

Prima instanță - (Judecătoria Ungheni, sediul central) jud: R. Costru
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhanaci

D E C I Z I E

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Teodor Șișcanu împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 24 martie 2020, avocatul Tudor Țurcanu, acționând în numele și interesele reclamantului Teodor Șișcanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică și Ministerului Justiției, solicitând încasarea de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 3 900 lei, în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019 și încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 3 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, a indicat că în privința reclamantului, la 19 martie 2019, de către agentul constator al Inspectoratului Național de Patrulare, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, în baza căruia a fost sancționat conform art.228 alin.(6), art.287/3 alin.(2) din Codul contravențional, cu amendă în mărime de 5 100 lei și 3 puncte de penalizare.

Teodor Șișcanu a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator Mihail Ceban din 19 martie 2019.

Iar, prin hotărârea din 12 iunie 2019 a Judecătorei Ungheni, a fost admisă contestația, s-a dispus anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și s-a încetat procesul contravențional.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Agentul constator a declarat recurs, care, prin decizia din 11 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis, s-a casat hotărârea din 12 iunie 2019 a Judecătorei Ungheni și s-a trimis cauza la rejudecare.

Prin hotărârea definitivă și irevocabilă din 7 februarie 2020 a Judecătorei Ungheni, s-a admis contestația și s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 martie 2019, fiind încetat procesul contravențional pe motivul lipsei faptei contravențiilor.

Astfel, reprezentantul reclamantului a invocat că pe parcursul examinării contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție, Teodor Șișcanu a fost nevoit să achite parțial amenda, în sumă de 3 900 lei, întrucât prin decizia din 26 august 2019 emisă de Direcția Regională Vest a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, s-a dispus refuzul ieșirii din Republica Moldova pentru mijlocul de transport de model Scoda Octavia cu n/î xxxxx, din motivul existenței amenzii contravenționale nestinse.

Faptul achitării amenzii se adeverește prin Ordinul de încasare a numerarului nr.40897294 din 17 septembrie 2019.

A susținut că la 9 martie 2020, s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat cu cerere de restituire a plății pentru amenda contravențională, iar, prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat din 16 martie 2020, a fost informat că restituirea amenzii se soluționează de către instanța de judecată.

Totodată a indicat că pe parcursul examinării contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție în instanța de judecată, a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei, ce urmează a fi încasate de la Inspectoratul Național de Securitate Publică.

În drept, acțiunea s-a întemeiat în baza prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 2007 din Codul civil.

Prin încheierea protocolară din 6 august 2020 a Judecătorei Ungheni, sediul central, din oficiu, în calitate de intervenient accesoriu, în proces s-a atras Serviciul Fiscal de Stat.

Prin hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătorei Ungheni, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată.

S-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat în beneficiul lui Teodor Șișcanu, suma amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019, în mărime de 3 900 lei.

S-a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Teodor Șișcanu, cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 3 000 lei.

La 5 martie 2021, Inspectoratul Național de Securitate Publică a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea integrală a acesteia și pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică.

S-a casat parțial hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat a sumei de 3 900 lei și în această parte s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, suma amenzii contravenționale achitată la 17 septembrie 2019, în mărime de 3 900 lei.

În rest, hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, s-a menținut.

La 30 martie 2022, Inspectoratul Național de Securitate Publică a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea.

În motivarea recursului, reprezentantul Inspectoratului Național de Securitate Publică a invocat că decizia este neîntemeiată și neargumentată, nefiind constatate și elucidate pe deplin probele prezentate, iar hotărârea este ilegală și neîntemeiată.

Consideră că instanțele de judecată în mod eronat au aplicat la caz prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

La 30 martie 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, reprezentantul Ministerului Justiției a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În acest context, a menționat că, conform art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

La caz, amenda contravențională a fost aplicată de Inspectoratul Național de Securitate Publică și nicidecum de instanța de judecată.

Astfel, a invocat că instanța de apel a emis o hotărâre ilegală, încasând suma amenzii contravenționale din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției.

Cu privire la restituirea amenzii, reprezentantul Ministerului Justiției a menționat că speței îi sunt aplicabile prevederile art. 157 alin. (1), art. 158 alin. (1) și (2) și art. 159 alin. (1) și (2) din Codul de executare.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Colegiul reține că decizia din 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost comunicată reprezentanților recurenților prin intermediul poștei electronice, la 9 februarie 2022 (f.d.1587).

Din aceste considerente, Colegiul constată că recursurile au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimaților cererea de recurs la 5 aprilie 2022, informându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 22 aprilie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a depus referință, prin care, cu referire la prevederile art. 157 alin. (1), 158 alin. (1) și (2) și art. 159 alin. (1) și (2) din Codul de executare, a menționat că în procedura de restituire a amenzii contravenționale, serviciul se limitează doar la executarea actului emis de organele de stat împuternicite care au dispus restituirea acestora.

Prin încheierea din 11 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de Inspectoratul Național de Securitate Publică și Ministerul Justiției, au fost considerate admisibile.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

Curtea Europeană în cauza Covalenco vs. Republica Moldova din 16 iunie 2020 (nr.72164/14), a statuat că în așa circumstanțe pronunțarea unei noi hotărâri fără o nouă cercetare nu este o încălcare.

Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor prezente la dosar.

În esență, recurenții și intimații au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Din perspectiva temeiurilor reținute, la caz recurenții au pretins că instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze, că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Astfel, circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă, în special, următoarele.

La 19 martie 2019, de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare, în privința lui Teodor Șișcanu, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, în baza căruia acesta a fost sancționat conform art.228 alin.(6), art.287/3 alin.(2) din Codul contravențional, cu amendă în mărime de 5 100 lei și 3 puncte de penalizare. (f.d.11)

La 8 aprilie 2019 reclamantul a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție menționat.

Iar, prin hotărârea din 7 februarie 2020 a Judecătoriei Ungheni, s-a admis contestația depusă de reclamant, s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 martie 2019 și s-a încetat procesul contravențional pe motivul lipsei faptei contravențiilor. (f.d.12-15)

Totodată, Colegiul reține că la 26 august 2019 în privința lui Teodor Șișcanu, Direcția regională Vest al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, a emis decizia cu privire la refuzul ieșirii din R. Moldova a mijlocului de transport de model Scoda Octavia cu n/î xxxxx, din motivul ne stingerii amenzii contravenționale aplicate.

Astfel, pe parcursul examinării contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție, reclamantul a achitat o parte din amendă, în sumă de 3 900 lei. (f.d.9)

Invocând că procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 martie 2019 a fost anulat și s-a încetat procesul contravențional pe motivul lipsei faptei contravențiilor, reclamantul a depus prezenta acțiune în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică și Ministerului Justiției, în temeiul prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Teodor Șișcanu, în baza prevederilor legii menționate, a solicitat încasarea de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 3 900 lei, în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019 și încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 3 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin încheierea protocolară din 6 august 2020 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, din oficiu, în calitate de intervenient accesoriu, în proces s-a atras Serviciul Fiscal de Stat. (f.d.71 verso)

Fiind judecată cauza, prin hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată.

S-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat în beneficiul lui Teodor Șișcanu, suma amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019, în mărime de 3 900 lei.

S-a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Teodor Șișcanu, cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 3 000 lei. (f.d.93-99)

Pentru a conchide în acest sens, instanța de judecată a reținut că acțiunea este întemeiată și, în conformitate cu art. 3 alin. (1) și art. 6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 157 alin. (1) din Codul de executare, reclamantului urmează să-i fie restituită suma de 3 900 lei drept amendă contravențională achitată în baza unui proces-verbal, care ulterior a fost declarat nul prin hotărârea judecătorească din 7 februarie 2020.

La 5 martie 2021, Inspectoratul Național de Securitate Publică a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe. (f.d.91)

La 19 mai 2021, Inspectoratul Național de Securitate Publică a depus cerere de apel motivat, solicitând casarea integrală a hotărârii și pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă. (f.d.108-113)

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 24 noiembrie 2021 a admis apelul, a casat parțial hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat a sumei de 3 900 lei și, în această parte, a emis o hotărâre nouă, prin care: s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, suma amenzii contravenționale achitată la 17 septembrie 2019 în mărime de 3 900 lei. În rest, hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, s-a menținut.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit temeinicia pretenției reclamantului privind restituirea sumei amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019, în mărime de 3 900 lei, or, la cazul din speță au fost întrunite condițiile care permit reclamantului să pretindă restituirea sumei drept amendă contravențională achitată, în baza unui proces-verbal, care ulterior a fost declarat nul prin hotărâre judecătorească devenită definitivă și irevocabilă.

Totuși, Colegiul a menționat că prima instanță incorect a dispus încasarea sumei amenzii contravenționale achitate din bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat, or, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției, iar potrivit art. 13¹ alin. (2) și (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu emis în baza hotărârii judecătorești definitive spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii definitive, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de

către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului. În decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, eliberat în baza hotărârii judecătorești definitive, Ministerul Justiției remite Ministerului Finanțelor titlul executoriu, împreună cu hotărârile judecătorești emise pe cauza respectivă, și datele bancare ale creditorului.

Astfel, a reținut că pe aceste categorii de cauze, suma amenzii contravenționale urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, iar, instanța de fond greșit a dispus încasarea sumei amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019, în mărime de 3 900 lei din bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat, or, reclamantul în acțiunea înaintată corect a solicitat să fie dispusă încasarea din bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției.

Nefiind de acord cu soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare, Inspectoratul Național de Securitate Publică și Ministerul Justiției, au declarat recurs.

Examinând recursurile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt întemeiate și urmează a fi admise, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

În conformitate cu art. 1 din din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale or judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

În conformitate cu art. 6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de

reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Conform art. 7 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest; c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată or trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată; d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică; f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării); g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Potrivit art. 13 alin. (1), (2) din legea menționată, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

La cazul din speță, Colegiul subliniază că Teodor Șișcanu nu a fost supus ilegal arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum și față de acesta nu a fost aplicată ilegal amenda contravențională de către instanța de judecată.

Iar, din această perspectivă, coroborând normele enunțate la materialul probator administrat, Colegiul subliniază că, atât prima instanță, cât și instanța de apel, greșit au concluzionat că la caz, Teodor Șișcanu este în drept de a solicita, prin prisma prevederilor din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, repararea prejudiciului material cauzat ca urmare a achitării amenzii contravenționale în mărime de 3 900 lei, în baza unui proces-verbal cu privire la contravenție, care ulterior a fost declarat nul prin hotărâre judecătorească devenită definitivă și irevocabilă.

Or, nici o condiție din cele enumerate mai sus nu se regăsește în justificarea pretențiilor lui Teodor Șișcanu cu privire la încasarea de la Ministerul Justiție a sumei de 3 900 lei, în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019.

Totodată, Colegiul consideră necesar să evidențieze că în conformitate cu art. 34 alin. (2⁵) din Codul contravențional, amenzile aplicate pentru săvârșirea

contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(2⁶)-(2⁹).

În corespundere cu art. 157 alin. (1) din Codul de executare, în cazul în care hotărârea executată se anulează și, după rejudecarea cauzei, se adoptă o hotărâre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral or o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța de judecată dispune din oficiu restituirea către pârât (debitor), din contul reclamantului (creditorului), a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărârii anulate, precum și a cheltuielilor de executare.

Conform art. 158 alin. (1) și (2) din Codul de executare, instanța de judecată căreia i s-a trimis cauza spre rejudecare este obligată să examineze din oficiu întoarcerea executării și să o soluționeze în o nouă hotărâre sau încheiere, prin care se dispune încetarea procesului în cauză.

Dacă instanța de judecată care a rejudecat cauza nu a soluționat întoarcerea executării hotărârii anulate, pârâtul este în drept, în termenele de prescripție, să înainteze în această instanță o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prelabile.

Potrivit art. 159 alin. (1) și (2) din Codul de executare, instanța de apel sau instanța de recurs este obligată să dispună întoarcerea executării dacă, examinând apelul sau recursul, anulează hotărârea instanței de fond cu adoptarea unei noi hotărâri prin care respinge parțial sau integral acțiunea or adoptă o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol.

În cazul în care instanța de apel sau de recurs nu a dispus întoarcerea executării, pârâtul poate înainta o acțiune în condițiile art.158 din prezentul cod.

Prin prisma prevederilor menționate, Colegiul remarcă, că sumele provenite din amenzile aplicate persoanelor fizice în conformitate cu legislația în vigoare, se fac venit integral la bugetul de stat. Iar, în ipoteza anulării procesului-verbal cu privire la contravenție, amenda achitată în temeiul actului sancționator anulat se impune a fi restituită plătitorului.

Cu toate acestea, amenda achitată se restituie de la instituția care a încasat-o, în conformitate cu procedura reglementată de dispozițiile art. 158 alin. (1) și (2) și art. 159 alin. (1) și (2) din Codul de executare.

În concluzie, instanța de recurs constată că este neîntemeiată poziția instanțelor ierarhic inferioare privind admiterea acțiuni și, în particular concluzia instanței de apel privind încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 3 900 lei în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 17 septembrie 2019.

Distinct, instanța de recurs reține că în conformitate cu 59 alin. (1) din Codul de procedură civilă, parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

Potrivit art. 62 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, coparticiparea procesuală este obligatorie dacă examinarea cauzei implică soluționarea chestiunii cu privire la drepturile sau obligațiile mai multor reclamanți și/sau pârâți atunci când: a) obiectul litigiului îl constituie drepturile și obligațiile comune ale mai multor reclamanți sau pârâți; b) drepturile și obligațiile reclamanților sau pârâților decurg din aceleași temeuri de fapt sau de drept.

Ca urmare a constatării temeiurilor coparticipării procesuale obligatorii, instanța judecătorească va înștiința, din oficiu sau la cererea participanților la proces, pe toți coreclamanții și copârâții despre posibilitatea de a interveni în proces. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea participantului la proces privind înștiințarea coparticipantului poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

În cazul existenței temeiurilor prevăzute la alin.(1), orice persoană are dreptul să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant sau copârât.

Încheierea judecătorească prin care a fost respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă până la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare se amână pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu a fost casată, instanța reia examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.

Potrivit art. 67 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți.

Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenției, menționând cărei părți se va alătura. Copia de pe cerere se înmânează ambelor părți.

Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Conform art. 68 din Codul de procedură civilă, intervenientul accesoriu are drepturile și obligațiile procedurale ale părții căreia i se alătură, cu excepția dreptului de a modifica temeiul și obiectul acțiunii, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor din acțiune, precum și de a renunța la acțiune, de a recunoaște acțiunea sau de a încheia tranzacție, de a înainta acțiune reconvențională sau de a cere executarea silită a hotărârii, încheierii sau deciziei judecătorești.

Colegiul menționează că la caz acțiunea a fost înaintată împotriva pârâților Inspectoratul Național de Securitate Publică și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Serviciul Fiscal de Stat a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, prin încheierea protocolară din 6 august 2020 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, din oficiu.

Având în vedere circumstanțele menționate, în corespundere cu prevederile procedurale reținute, Colegiul menționează că intervenientului accesoriu, Serviciul Fiscal de Stat, nu i se poate atribui, din oficiu de către instanță, calitatea procesuală de pârât.

Referitor pretenția privind încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 3 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională, Colegiul constată că acest capăt de acțiune a fost îndreptat împotriva unui pârât necorespunzător.

Or, potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sânt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 283 din 24 aprilie 2013, Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform art. 17 din regulamentul, Inspectoratul General include în structura sa: 1) organul central de administrare, 2) subdiviziunile specializate cu funcții operaționale și de suport, 3) subdiviziunile teritoriale, corespunzător repartizării administrativ teritoriale.

Conform art. 18 din Regulamentul sus menționat în calitate de unitate centrală de administrare și control a Poliției, Inspectoratul General este reprezentat prin aparatul acestuia, care are ca funcții de bază consolidarea capacităților manageriale ale subdiviziunilor Poliției prin monitorizarea respectării legislației, implementării politicilor elaborate de Minister și controlul modului de aplicare a acestora de către toate structurile din subordine în domeniile sale de responsabilitate, precum și controlul modului de distribuire și utilizare a resurselor administrative, umane, financiare și logistice.

În corespundere cu art. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 8 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestător fi subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În concluzie, Colegiul lărgit constată că acest capăt de acțiune a fost îndreptat împotriva unui pârât necorespunzător, or, reclamantul Teodor Șișcanu urma să înainteze pretenția cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională, împotriva Inspectoratului General al Poliției dar nu împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică.

Din aceste motive și având în vedere că prima instanță și instanța de apel, deși au stabilit corect circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea unor noi dovezi, însă au încălcat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică și recursul declarat de Ministerul Justiției, de a casa integral decizia 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central și de a emite o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 444 și 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 4 martie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Teodor Șișcanu împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate și compensarea cheltuielilor de judecată, și se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge, ca fiind neîntemeiată, acțiunea lui Teodor Șișcanu împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Victor Burduh

Dumitru Mardari